

รายงานวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

Participation of People on Work Performance of
Nakornnonthaburi Municipality

โดย

วิจิต บุญสนอง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ชื่องานวิจัย: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี
ชื่อผู้วิจัย: วิชิต บุญสนอง
ปีที่ทำการวิจัยแล้วเสร็จ: 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากน้อยไปมากดังนี้ คือ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการติดตามและประเมินผลการ ทำงานท้องถิ่น และ ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ และผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรสส่วนบุคคล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้าน เพศ อาชีพ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้าน อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินงาน เทศบาลนครนนทบุรี

Research Title: Participation of People on Work Performance of
Nakornnonthaburi Municipality

Researcher: Vichit Boonsanong

Year: 2020

Abstract

The objectives of this research were to study the level and compare the participation of people on work performance of Nakornnonthaburi Municipality. Subjects used in the research consisted of 400 people who were living in Nakornnonthaburi Municipality Area. The instrument used in the research was a questionnaire. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA.

The research results of the public participation in the operations of Nonthaburi Municipality The overall picture is in a high level. Considering in each aspect, it was also shown at a high level. In descending order as follows : analyzing community problems, community planning, evaluation of work performance in the community and community development activity including follow-up Respectively. The comparison of participation of people on work performance level classified by gender and occupation was not statistically different. However; the age, educational level, average monthly income and duration of residency in the area were statistically significant difference at .05 level.

Keywords: participation of people, The operation Nakornnonthaburi Municipality

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ รวมทั้งผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลนี้นำมาจัดทำงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ได้ให้โอกาสในการจัดทำงานวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้การจัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

วิจิต บุญสนอง

มีนาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ.....	ก
สารบัญตาราง.....	ข
สารบัญภาพ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 สมมติฐานการวิจัย	2
1.5 ขอบเขตการวิจัย	2
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	5
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครอง	27
2.3 ข้อมูลเทศบาลนทบุรี.....	37
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
2.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล	48
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ เทศบาลนครนนทบุรี	50
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	79
5.2 อภิปรายผล.....	81
5.3 ข้อเสนอแนะ	86
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	86
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	86
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	92
ประวัติผู้วิจัย.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบลในเทศบาลนครนนทบุรี	43
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	48
4.2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีในภาพรวม	50
4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	51
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	52
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	53
4..6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น	54
4.7	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ	55
4.8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอายุ	56
4.9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอายุ	57
4.10	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นจำแนกตามอายุ	58
4.11	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.12	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ.....	59
4.13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
4.14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	61
4.15	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา	62
4.16	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา	63
4.17	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
4.18	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา	65
4.19	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	66
4.20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอาชีพ	67
4.21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับอาชีพ	68
4.22	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	70
4.24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน	71
4.25	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72
4.26	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72
4.27	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	73
4.28	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	73
4.29	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	74
4.30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน.....	75
4.31	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน.....	76
4.32	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.33	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน.....	77
4.34	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	78

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วม	7
2.2 ขั้นตอนของการวางแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน	14
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในประเทศไทยเริ่มมีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 เรื่อยมาจวบจนมาถึงในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ได้มีการพัฒนารูปแบบการปกครองเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาเป็นตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นด้วยเหตุในการประกาศราชกิจจานุเบกษาฉบับนี้ให้สอดคล้องกับมาตรา 284 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการที่จะให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยกำหนดให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญในการจัดทำระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นดังนี้คือ การสาธารณสุข การพาณิชย์ การลงทุน การส่งเสริมกีฬา เป็นต้นที่สำคัญคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อีกทั้งยังเป็นหลักการพื้นฐานอันสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะทิศทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายหรือการลงมือปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีสืบเนื่องด้วยเทศบาลนครนนทบุรีเป็นเทศบาลที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นเทศบาลนครที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย ประกอบกับเทศบาลนครนนทบุรีเป็นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีซึ่งเป็นสถานที่ที่มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์อันเป็นมหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยทำงานตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีและผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีหรืออยู่ในระดับใด

1.2.2 ประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีแตกต่างกันหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

1.3.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น
- 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 3) ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น
- 4) ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 254,751 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนนทบุรี ณ 1 เมษายน 2562)

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม 2562

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลนครนนทบุรี

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร์ของเทศบาลนครนนทบุรี ปี พ.ศ. 2562

1.6.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ในลักษณะการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นและการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น

1.6.3 การวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการระบุปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขหรือระบุความต้องการ ร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น ร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อระบุสาเหตุของปัญหา ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในความร่วมมือเพื่อระบุสาเหตุของปัญหาและร่วมหาข้อสรุปในปัญหาที่เกิดขึ้น

1.6.4 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมในการเสนอหรือกำหนดโครงการ/กิจกรรมและความต้องการร่วมการประชุมประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมและร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการจัดทำแผน

1.6.5 การดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมหรือชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ร่วมหรือชักชวนผู้อื่นให้สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมพัฒนาและร่วมประชาสัมพันธ์ตามโครงการ/กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

1.6.6 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนรับรู้ว่ามีผู้แทนจากภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม รับรู้ข่าวสารการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนพัฒนาท้องถิ่น รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของท้องถิ่น ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น Facebook ส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ/กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนและมีความสะดวกในการแสดงความคิดเห็นหรือร่วมประเมินผลการดำเนินงานของท้องถิ่นได้หลากหลายช่องทาง

1.7 ประโยชน์ของงานวิจัย

1.7.1 ให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

1.7.2 ข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 ข้อมูลของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 6) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนใช้ความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการทำลายทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 5) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา การนำเสนอข้อคิดเห็น เสนอความคิดหรือการใช้แรงงานในกิจกรรมการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งและรวมเป็นหลายเรื่องให้ถึงเป้าหมายบรรลุตามจุดประสงค์และนโยบายของการพัฒนาที่กำหนดไว้และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมซึ่งมุ่งเน้นสู่การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามและความสามารถส่วนตัวเพื่อมีส่วนร่วมการทำกิจกรรมนั้น เช่น การแสดงความคิดเห็น ความรู้ความสามารถหรือทรัพยากร วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา เป็นต้น
3. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาอุปสรรคและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนจนความต้องการของประชาชนในชุมชน
4. ร่วมคิดหาทางและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเงื่อนไขและลดปัญหาอุปสรรคของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและชุมชน สนองความต้องการของชุมชน

5. ร่วมกำหนดนโยบายหรือวางแผนงานและวางโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการเพื่อชุมชนและต่อบุคคล

6. ร่วมตัดสินใจในการให้ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดหรือมีมากเกินไปให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวมให้มากที่สุด

7. ร่วมจัดทำและปรับปรุงการบริหารงานการพัฒนาของชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในกิจกรรมการพัฒนา

8. ร่วมลงทุนในกิจกรรมแผนงานและโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและระหว่างหน่วยงานองค์กรของตนเอง

9. ร่วมปฏิบัติตามแผนนโยบาย แผนงานและโครงการ กิจกรรมให้บรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

10. ร่วมตรวจสอบ ควบคุม ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผล ร่วมบำรุงเก็บรักษาโครงการกิจกรรมที่ได้ร่วมมือกันดำเนินการทำให้โดยหน่วยงานของรัฐ เอกชน มูลนิธิให้ได้ใช้ประโยชน์และมีคุณค่าตลอดไป การพัฒนาจะเกิดผลดีและเป็นธรรม ก็ต่อเมื่อประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่มและแนวทางการพัฒนาต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและตัดสินใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ (2540: 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงกระบวนการที่ให้ประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน ในการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

อิระวีซาร์ จันทระประเสริฐ (2541: 79) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ได้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองต่อความต้องการของประชาชน

3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

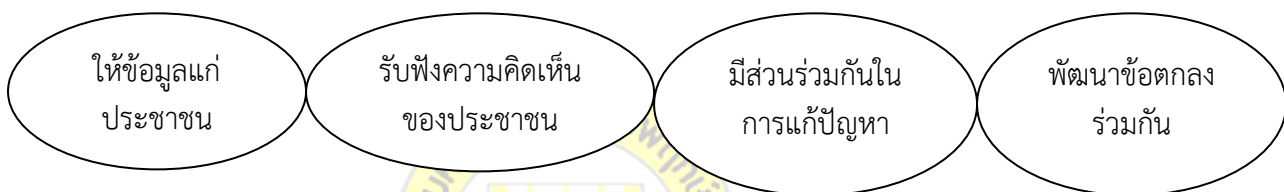
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

Creighton, Jame L. (1980: 6-9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือ การทำให้ข้อมูลไปถึงสาธารณชนซึ่งเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่องค์การประสงค์จะดำเนินการ รวมไปถึงการบรรลุข้อตกลงร่วมกันกับสาธารณชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการนั้น การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วม

ที่มา: Creighton Jame L. (1980: 9)

1. ให้ข้อมูลแก่ประชาชนคือกระบวนการให้ข้อมูลแก่สาธารณชนโดยความเป็นจริงเป็นการสื่อสารทางเดียวต่อสาธารณชนนั่นก็คือการตัดสินใจแล้วจึงให้ทราบแล้วจึงปกป้องการตัดสินใจ

2. รับฟังความคิดเห็นของประชาชนหน่วยงานได้คิดกลไกลเพื่อการปรับปรุงการมีส่วนร่วมได้แก่ประชาพิจารณาและการเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยการนำเสนอรายงานหรือการสร้างคลังข้อมูลไว้ในสถานที่ ๆ สาธารณชนสามารถเข้าถึงผลการศึกษาและเป็นที่เก็บเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

3. มีส่วนร่วมกันในการแก้ไขปัญหามีกระบวนการสิ้นสุดลงสาธารณชนมักมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแม้ไม่มีข้อตกลงสุดท้ายแม้หน่วยงานยังคงรักษาอำนาจในการดำเนินขั้นสุดท้ายและช่วยตัดสินใจว่าปัญหานั้นได้มีการยินยอมหรือคำอธิบายอย่างไรช่วยพิจารณาระดับทางเลือกต่าง ๆ ช่วยประเมินเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้และพิจารณากระบวนการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจแม้ไม่มีข้อตกลงในผลสุดท้าย

4. พัฒนาข้อตกลงร่วมกันเพื่อนำไปสู่ข้อตกลงและการสร้างฉันทามติซึ่ง (Lawrence, 1999: 6) ได้กล่าวว่า การสร้างฉันทามติเป็นกระบวนการของการแสวงหาข้อตกลงอย่างเป็นเอกฉันท์ต้องอาศัยความพยายามที่เต็มเปี่ยมด้วยศรัทธาอย่างยิ่งเพื่อให้สอดคล้องกับจุดสนใจของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียทั้งหมด ฉันทามติบรรลุเมื่อทุก ๆ คนตกลงว่า พวกเขาสามารถรับได้ในเรื่องที่ได้รับการเสนอ อันเกิดจากความพยายามเพื่อบรรลุจุดสนใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดประโยชน์ที่ได้ชัดเจนของการนำไปสู่ข้อตกลงคือ ถ้ามีข้อตกลงที่แท้จริงหน่วยงานสามารถดำเนินการต่อโดยมีความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่ามีการปฏิบัติดำเนินการเกิดขึ้นได้แน่นอน

สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นปัจจัยสำคัญเพราะเป็นส่วนที่จะผลักดันหรือขับเคลื่อนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่เป้าหมาย การมีส่วนร่วมต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาและประชาชนในท้องถิ่นทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกประเด็นเพราะแต่ละพื้นที่ประเด็นปัญหาย่อมมีความแตกต่างกัน เมื่อการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ติน ปรชญาพฤทธิ์ (2539: 641) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามไว้ว่าทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่อย่างมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์การมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามไปด้วยเป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้ว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามน้อยนั้นพอสรุปสาเหตุหลายประการด้วยกันคือ ประการแรกนักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์การมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สองผู้คนยังไม่แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สามหากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้วผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้างผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ความที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น ประการสุดท้ายหากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้วผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง

ปัญหาการมีส่วนร่วมข้างต้นนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นดาบสองคมคือ มีทั้งข้อดีและข้อเสียสำหรับการมีส่วนร่วมมีผลเสียหลายประการเช่น ทำให้การดำเนินงานล่าช้าเสียเวลา การมีส่วนร่วมมิใช่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีขึ้นเสมอไปและถึงแม้ผู้นำจะยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแต่ผู้นำก็จำเป็นต้องเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับผลการตัดสินใจนั้น ๆ อยู่ดี

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจจะมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกันแต่ละทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆคือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) และทฤษฎีประชาธิปไตย (Participatory Democracy)

ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการ

บริหารงานดี อย่างไรก็ตามก็ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงการสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้นเช่น การเลือกตั้งทั่วไปการเลือกตั้งโดยคะแนนลับและประชุมปรึกษาหารือประจำปีจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้มีได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริงและผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้าสมัครรับการเลือกตั้งส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงแค่มัประดับเท่านั้น

ทฤษฎีประชาธิปไตย (Participatory Democracy) ตามวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกประชาธิปไตย (Participatory Democracy) ตามแนวความคิดทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นก็คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมคือ การอธิบายพฤติกรรมทางสังคมที่บุคคลหรือกลุ่มแสดงออกในสังคมวิทยามิผู้เสนอแนวความคิดไว้มากมาย บางแนวคิดก็เน้นความสำคัญที่โครงสร้างทางสังคม บางแนวคิดก็เน้นที่บุคคลว่าเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญสำหรับแนวคิดหรือทฤษฎีที่ต่อค่อนข้างเป็นที่รู้จักแพร่หลายและนำไปใช้วิเคราะห์ศึกษากันมากมีทฤษฎีบทบาท (Role Theory) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ทฤษฎีการกระทำตอบโต้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) และทฤษฎีการสร้างภาพประทับใจ (Impression Management)

2.1.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม

ทรงพล ตุ่มทอง (2541: 28) ได้กล่าวถึงประเภทการมีส่วนร่วมได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือเกียรติยศ ตำแหน่งทำให้เกิดความเกรงใจที่มีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้น้อยก็ทำตาม

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543: 152) ได้สรุปประเภทการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

และการเมืองรวมทั้งการสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนโดยระบบต่าง ๆ ของราชการจะต้องเอื้ออำนวยและเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขณะที่การติดตามและประเมินผลและให้การสนับสนุนในภายหลังก็เป็นสิ่งจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

2. ปัจจัยด้านประชาชน ที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาที่ล้าต๋อตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์ สมาชิกต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือผู้นำท้องถิ่นมีโอกาสรับรู้ข้อมูล ข่าวสารโดยมีการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก

3. ปัจจัยด้านด้านนักพัฒนาที่จะต้องรู้จักชุมชนในทุก ๆ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มประชาชนเพื่อช่วยหาหนทางแก้ปัญหาและสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประเภทการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จำแนกได้ 2 ประเภท คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง ซึ่งเป็นการเข้าร่วมตัดสินใจ เสนอแนะ ให้ข้อคิด และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม เป็นการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือ โดยลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการที่ประชาชนได้เข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมมากน้อยเพียงใด

2.1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วม

ฉอาน วุฒิศรรมรักษา (2526: 26) กำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนัการมีส่วนร่วมประชุมร่วมออกเงินร่วมเป็นกรรรมการร่วมเป็นผู้นำร่วมสัฒนภาพรรมเป็นผู้ชักชวนร่วมเป็นผู้บริโภครวมเป็นผู้ริเริ่มร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือลูกจ้างและร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ฐิตา จิตรตั้งตรง (2550: 8) ได้กล่าวว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งเท่านั้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชน และของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่และอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีดังนัการเอื้อให้เกิดการพัฒนาการแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกันการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม

3. เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่นภูมิภาคและระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการะประกันให้เกิด กระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 185) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับตั้งแต่เป็นสมาชิกจนถึงการเป็นผู้นำดังนี้

1. เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมการประชุม
3. เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วย
4. เป็นกรรมการ
5. เป็นประธานกรรมการ
6. สมาชิกผู้นั้นทำอะไรระหว่างประชุม
7. สมาชิกผู้นั้นเล่นบทบาทอะไรในที่ประชุม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2534: 6) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน
 2. ร่วมค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
 3. ร่วมวางแผนหรือแผนงานหรือโครงการกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
 4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- สมควร คลังสูงเนิน (2553: 7) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้
1. ร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
 2. ร่วมในการตัดสินใจ เลือกวิธีการ และการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา
 3. ร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่กำหนด

4. ร่วมในกาประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

อकिन รพีพัฒน์ (2527: 101) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เข้ามาร่วมในกิจกรรมการพัฒนาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา
2. ร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา
3. ร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่กำหนด
4. ร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นมีลักษณะเป็นการค้นหาสาเหตุของปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ลักษณะการร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการ วางแผนการแก้ไขปัญหา ลักษณะการร่วมลงทุน ร่วมปฏิบัติงาน ในกิจกรรมต่าง ๆ ลักษณะการติดตามและประเมินผลงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมโดยตรงเช่น การเสนอแนะ การให้ข้อคิดและการมีส่วนร่วมโดยอ้อมเช่น การบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานเข้าช่วยสมทบ ไม่รวมประชุมแต่ยินดีให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านรูปธรรมและด้านนามธรรม มีส่วนร่วมในลักษณะกิจกรรมทางการเมือง

เงื่อนไขที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรรถัย ก็กผล (2552: 80-84) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการบริการจัดการการมีส่วนร่วมที่ประสบผลสำเร็จมีสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1. หัวใจหรือหลักการพื้นฐานของการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผู้บริหารโครงการการมีส่วนร่วมต้องยึดถือประกอบด้วยหลัก 4 S

Starting Early: เริ่มต้นเร็วก่อนการตัดสินใจ

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นระยะแรกมีการให้ข้อมูลกระตุ้นให้เกิดความคิดเห็นและมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนตัดสินใจ ความล้มเหลวของการมีส่วนร่วมของประชาชนในอดีตมักเกิดจากภาครัฐเริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมช้าหลังจากการตัดสินใจเรียบร้อยแล้วหรือมีข้อผูกมัดอื่น ๆ จนเปลี่ยนแปลงไม่ได้หรือหลังจากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตามการทำให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจไม่ได้หมายความว่าก่อนการตัดสินใจไม่กี่วันหรือไม่กี่สัปดาห์มีระยะเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความจริงจังใจของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการมีส่วนร่วมควรมีเวลาเพียงพอในการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเพื่อทำให้การตัดสินใจสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน นอกจากนี้การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้นมีประโยชน์ช่วยให้ประชาชนมีเวลาคิดถึงทางเลือกหรือแนวทางแก้ปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากขึ้น และเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการ ดังนั้นการบริหารการมีส่วนร่วมที่ดีนั้นควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการตระหนักถึงปัญหาความจำเป็นของโครงการหรือในขั้นของการหาข้อมูล

พื้นฐานเช่น หากเป็นกรณีการทำโครงการโรงไฟฟ้าหรือที่ทิ้งขยะควรต้องปรึกษาหารือถึงความจำเป็นของการมีโรงไฟฟ้าหรือที่ทิ้งขยะหรือไม่ก่อนจะตามว่าตั้งที่นี้ได้หรือไม่

Stakeholders: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องครอบคลุม

หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องการให้มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรมีโอกาสเข้าสู่ระบบการมีส่วนร่วม แต่กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอาจถือว่าต้องรับฟังข้อมูลหรือปรึกษาหารือเป็นอันดับแรก ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญในการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระยะมัตระวังมิให้เกิดการผิดกลุ่มเป้าหมายต้องตระหนักว่าประชาชนแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบจากประเด็นการตัดสินใจไม่เท่ากัน บ่อยครั้งที่เรามักคิดว่าประชาชนแต่ละกลุ่มเดียวกัน ทั้งที่ในความจริงผู้ได้รับผลกระทบมีหลากหลาย กลุ่มการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมต้องมั่นใจว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมและแต่ละกลุ่มอาจมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันเพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมได้เช่น กำหนดเวลารับฟังความคิดเห็นที่ชาวบ้านมาร่วมได้หรือการใช้ภาษาถิ่นรวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้านในการเดินทางไปร่วมแสดงความคิดเห็น

Sincerity: ความจริงใจเป็นฐานของความไว้วางใจ

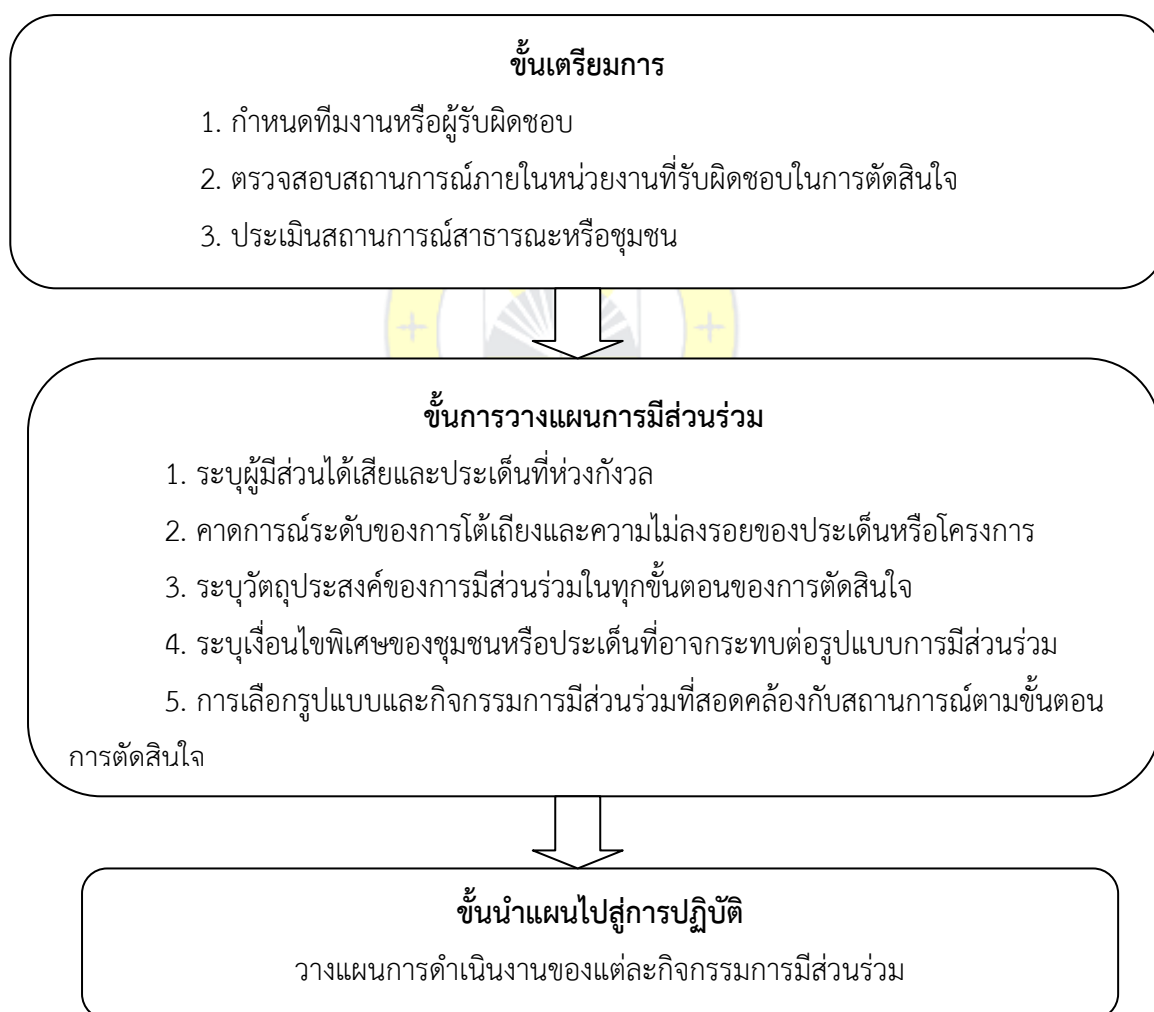
การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อนและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วมและประชาชนถือว่าเป็นมิติที่มีความสำคัญ ในการบริหารการมีส่วนร่วมให้ประสบความสำเร็จหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการหรือมีอำนาจอนุมัติต้องจัดกระบวนการอย่างจริงใจ เปิดเผย ชื่อสัตย์ปราศจากอคติให้เกียรติซึ่งกันและกันมีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและพอเพียงตอบสนองต่อความสงสัยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งแจ้งความก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างต่อเนื่องอธิบายกระบวนการต่าง ๆ อย่างชัดเจน ลดข้อสงสัยต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดข้อสงสัยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระยะเริ่มต้นขณะเดียวกันตั้งใจรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นและนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกันความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือนำมาซึ่งความร่วมมือความเข้าใจและการสื่อสารที่ดีขึ้น

Suitability: ยืดหยุ่นและเหมาะกับสถานการณ์

หลักการที่สำคัญประการสุดท้ายของการบริหารการมีส่วนร่วมคือ การเลือกเทคนิคหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสม โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลายและลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนความแตกต่างด้านวัฒนธรรมสังคมและค่านิยม ระดับความสนใจของชุมชนในประเด็นหรือโครงการ ความสามารถและความพร้อมรวมทั้งข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัด

กระบวนการมีส่วนร่วม เช่น ด้านระยะเวลา บุคลากรและงบประมาณ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วม อยู่ที่ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และเลือกกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ต้องประกอบด้วยกระบวนการย่อยหลายรูปแบบทั้งที่เป็นทางการไม่เป็นทางการ นอกจากนั้นต้องตระหนักว่าการให้ข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของการปรึกษาหารือที่มีประสิทธิผล

2. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์และเตรียมการล่วงหน้า ดังนั้นการวางแผนโครงการการมีส่วนร่วมจะเป็นไกลไกลหรือเป็นเครื่องมือช่วยให้การมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จซึ่งการวางแผนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1. ขั้นเตรียมการ 2. ขั้นวางแผนการมีส่วนร่วม 3. ขั้นนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนของการวางแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา: อรทัย ก๊กผล (2552: 84)

จากแผนผังแสดงขั้นตอนของการวางแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ทราบว่าในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามแต่ละขั้นตอน หากมีการเตรียมการหรือกำหนดบทบาทความพร้อมของกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนได้อย่างเรียบร้อยทั้งการเตรียมการ วางแผน จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2.1.5 รูปแบบการมีส่วนร่วม

กรณีการ ชมดี (2545: 13) กล่าวว่า การเลือกรูปแบบและระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญเพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายอย่างแท้จริง ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดรูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 4 ประการ คือ

1. ลักษณะพื้นที่สังคมชนบทและเมืองมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันประชาชนในชนบทมีเวลาอุทิศต่อการมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนในสังคมเมืองและมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติมีรูปแบบการมีส่วนร่วมเน้นความเป็นกันเอง ในขณะที่รูปแบบการมีส่วนร่วมในเขตเมืองมีลักษณะเป็นทางการมากกว่าในชนบทการให้ข้อมูลข่าวสารในสังคมชนบทต้องผ่านสื่อที่เข้าใจง่ายเน้นการพูดฟังแสดงมากกว่าการอ่าน

2. ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เข้ามามีส่วนร่วมซึ่งในความเป็นจริงประชาชนประกอบด้วย บุคคลมากมายหลากหลายอาชีพและความสนใจรวมทั้งความสำคัญและอิทธิพลในพื้นที่ ดังนั้นต้องคำนึงเลือกระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม

3. ประเด็นหรือเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนเข้าร่วม ถ้าประเด็นหรือเรื่องที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องที่ประชาชนหรือชุมชนให้ความสนใจสูงหรือเคยมีความขัดแย้งหรือโต้เถียงมากแล้ว ในอดีตหรือจะมีผลกระทบต่อประชาชนมากรวมทั้งเรื่องที่ต้องการความร่วมมือจากประชาชนสูงรูปแบบการมีส่วนร่วมอาจต้องมีหลากหลายและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในระดับที่สูงมากกว่าการให้ข้อมูลหรือหารีระดับความสนใจ

4. ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยอีกประการที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกรูปแบบหรือระดับการมีส่วนร่วมคือทรัพยากรซึ่งประกอบด้วยระยะเวลาที่มีงบประมาณและบุคลากร บางรูปแบบต้องการเวลามาก เช่น การให้ประชาชนตัดสินใจนั้นต้องให้ข้อมูลต่อประชาชนก่อนมีการตัดสินใจหรือการตั้งกรรมการร่วมรูปแบบเหล่านี้ใช้เวลาในการทำงานทั้งสิ้น การจัดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมิงงบประมาณ ดังนั้นการเลือกรูปแบบต้องดูข้อจำกัดของงบประมาณด้วยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ถ้าไม่มีบุคคลที่มีทักษะที่จำเป็นในการจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาพบว่าการเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญจากหน่วยงานอื่นมาช่วยในการระดมความคิดเห็นหรือการจ้างบริษัทเอกชนหรือมืออาชีพในการทำสื่อบางประเภท

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980: 219 -222) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในลักษณะกระบวนการคิด การตัดสินใจนั้นจำเป็นต้องมองถึงบทบาทด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้นยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ

1.1 การริเริ่มตัดสินใจ (Initial decisions) มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ปัจจัย คือ

ก. ความต้องการและการมาก่อน เพราะรากฐานของการตัดสินใจควรจะเริ่มจากการอธิบายคำว่า “ปัญหา” และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ “ปัญหา” ที่ต้องการแก้ไขโดยด่วน

ข. ไม่สนใจว่าการมีส่วนร่วมนั้น กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ ซึ่งไม่สนใจว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมนั้นได้มีการตัดสินใจขาดลงไปแล้วโดยคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

ค. อะไรคือสิ่งที่ทำ ถ้าการตัดสินใจนำมาซึ่งสิ่งที่กระทำ ไม่มีเนื้อหาสาระที่ใครทำก็คือบทบาทการตัดสินใจภายใต้กระบวนการคิด

1.2 การดำเนินการตัดสินใจ (Ongoing decisions)

การตัดสินใจขั้นต่อไปเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการตัดสินใจที่ต้องเกิดขึ้นภายหลังการตัดสินใจเริ่มแรกแล้วเป็นไปได้ที่จะเกิดการตัดสินใจจากบุคคลภายนอกที่อยู่นอกเหนือกิจกรรมนั้น ๆ อาจทำให้เรื่องไปสู่ความน่าเชื่อถือได้ หรือมีอิทธิพลต่อบุคคลหลากหลายที่อยู่ในแห่งนั้น

1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ (Operational decisions)

การตัดสินใจเพื่อการดำเนินงานได้มีการแนะนำการปฏิบัติงานที่หลากหลายและการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับชุมชนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ

ก. จำนวนสมาชิกภายในชุมชน

ข. การพบปะสังสรรค์ เป็นเส้นทางที่ชุมชนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมใด ๆ ที่สมควรจะได้รับความสนใจจากสมาชิกในชุมชนนั้น ๆ เป็นการชี้ให้เห็นว่าใครบ้างที่มีส่วนร่วมและเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรในชุมชนนั้น ๆ

ค. การคัดเลือกผู้นำ

ง. มีการควบคุมเหนือบุคคลอื่น ๆ คือการมีบุคคลภายในชุมชน หรือผู้นำชุมชนที่สามารถมีบทบาทในการเลือกตัดสินใจหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมของรัฐบาลสามารถที่จะควบคุมให้บุคคลภายในชุมชนมีการเคลื่อนย้าย ส่งเสริมหรือโยกย้ายจากพื้นที่เดิมเมื่อมีการประชุมชนโดยเกิดจากการปฏิบัติงานทั้งทางตรงและทางอ้อม

จ. มีการติดต่อหรืออรรถรงค์ ผู้ที่มีความสามารถที่จะติดต่อกับเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่เหนือกิจกรรมที่จะจัดขึ้นภายในชุมชน

จํานงค์ อภิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540: 77) กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ในสังคมนั้นไม่ว่าในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่มจะเห็นว่ามีอยู่ 5 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ ความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง การประนีประนอมและการกลืนกลายซึ่งทั้ง 5 รูปแบบนี้อาจเกิดจากความสัมพันธ์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 7) ได้กล่าวว่าหน่วยงานที่พัฒนาชนบทไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานพัฒนาของรัฐบาล (Government Organization) หรือหน่วยงานพัฒนาของภาคเอกชน (Non-Government Organization) ต่างให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมในการพัฒนา แต่ดูเหมือนว่าความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบททั้งหลายยังขาดความเข้าใจในความหมายที่สอดคล้องต้องกันและที่ผ่านมาจะพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาถูกฝ่ายรัฐนำไปใช้เป็นเครื่องมือระดมประชาชนให้เข้าร่วมมือในกิจกรรมหรือโครงการที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กำหนดขึ้นมากกว่าจะเป็นการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมตามความหมายที่แท้จริง

สถาบันพระปกเกล้า (2547: 16 -17) ได้กล่าวว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการส่วนท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดทำประชาพิจารณ์
4. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
5. การมีส่วนร่วมในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
6. การมีส่วนร่วมในการลงประชามติ เช่น การร่างกฎหมาย หรือโครงการใหญ่ๆ
7. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำนาจ บุญทวี (2546: 22-23) ได้กล่าวสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดค้นและหาวิธีเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของประชาชน
3. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
4. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
5. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ทำไปทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

ร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น

1. การร่วมคิดสร้างวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น กลุ่มองค์กรในท้องถิ่น ร่วมคิดภาพความสำเร็จของท้องถิ่น ที่ควรเกิดขึ้นในอนาคตภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นภายใต้ทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งการจัดให้มีการสร้างวิสัยทัศน์ จะช่วยให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการร่วมกันปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่น เพราะการสร้างวิสัยทัศน์ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สาธารณสุข การศึกษา จะทำให้คนเห็นปัญหาของท้องถิ่นเห็นความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหา เห็นความจำเป็นที่ตั้งรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหการร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เปรียบเสมือนการตั้งปณิธานร่วมกันว่า เราต้องการให้เกิดอะไรขึ้นบ้างในท้องถิ่นขณะนี้ท้องถิ่นของเราอยู่ในระดับใด จะก้าวไปสู่ความฝันตามวิสัยทัศน์ต้องทำอะไรบ้าง

2. การร่วมคิดตามยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังความเข้มแข็งของคนไทยในชุมชนจะมียุทธศาสตร์ได้บ้าง

ร่วมวางแผน

หลังจากได้คิดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาไปถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดร่วมกันไว้แล้วนั้น จะต้องมีการวางแผนร่วมกันของคนในองค์กรต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้นในแผนนั้น อาจมีโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปี และอาจกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการไว้ล่วงหน้าอีกสองปี เพื่อให้มองเห็นผลสำเร็จของการพัฒนา

การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาชนท้องถิ่น เพราะในแผนจะระบุว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ต้องปฏิบัติ ใครเป็นผู้รับผิดชอบใช้งบประมาณหรือทรัพยากรอะไร จากที่ไหน ปฏิบัติในช่วงเวลาใด

การคิดวางแผนร่วมกัน เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้นการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี

ร่วมปฏิบัติ

การร่วมปฏิบัติ เป็นการรวมคนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาของท้องถิ่น เกิดขึ้นร่วมกันปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะเป็นไปตามภารกิจแต่ละองค์กร รับผิดชอบตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้ เช่น ถ้าเป็นการพัฒนาด้านการศึกษา อาจจะเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในเวลาปกติ หรือการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย จะต้องดำเนินการในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสื่อ ที่เน้นให้คนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้คนรักท้องถิ่น มีจิตสำนึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นที่จะร่วมกันพัฒนาเป็นคนดีของสังคม และการปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กร

อื่น ไม่ว่าจะเป็นวัด สถานพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ

ร่วมติดตามประเมินผล

การติดตามผล ประเมินผลงานดำเนินงาน ที่กลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติ ทราบปัญหา อุปสรรค เพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา จะทำให้ประชาคมท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และจะต้องยอมรับผลกานดำเนินงานนั้นด้วย เพราะเป็นแนวทางในกานวางแผนในอนาคต

ร่วมรับประโยชน์

ผลจากการที่ทุกคน ทุกองค์กร ได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์ และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป หากได้มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมท้องถิ่น แต่สิ่งที่ยากคือ ทำอย่างไรให้เกิดกิจกรรมการรวมกลุ่มกันขององค์กรต่างๆ ให้ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างประชาคมท้องถิ่น ความสำเร็จของการรวมกลุ่มอย่างหนึ่งคือ การที่คนเสียผลประโยชน์ร่วมกัน จะรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ฉะนั้นควรเริ่มต้นด้วยการจัดกิจกรรมให้คนท้องถิ่นเห็นว่าจะเสียผลประโยชน์

มูลนิธิปริญญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2551) ได้กำหนดรูปแบบองค์ประกอบที่มีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

1. การให้ประชาชนมีส่วนในการรับรู้และรับทราบข้อมูลรวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการที่มีอาจส่งผลกระทบต่อประชาชน
2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลต่าง ๆ
3. การร่วมปรึกษาหารือ
4. การให้อำนาจแก่ประชาชนในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีจุดมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมโดยวิธีปรึกษาหารือซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลยอมก่อให้เกิดความเข้าใจและพัฒนาการเรียนรู้ของทั้งหน่วยงานรัฐและประชาชน และส่งผลให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น หากแต่กระบวนการปรึกษาหารือกับประชาชนที่ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่มีประสิทธิผลเช่นกัน
5. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

ลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการซึ่งได้สรุปถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมได้ 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการคิดศึกษาและค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. มีส่วนร่วมในการวางนโยบายหรือแผนงานโครงการหรือกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไขปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย
4. มีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามและประเมินผลการทำงาน

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการนำพาข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชนไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายสิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้นกล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้การมีส่วนร่วมจะเป็นหัวใจของกระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จแต่ในการมีส่วนร่วมนั้นก็ยังมีข้อจำกัดที่จะต้องพิจารณาหลัก ๆ อยู่ 4 ประเด็น คือ 1) ลักษณะความแตกต่างของพื้นที่ 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) ประเด็นหรือเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนเข้าร่วม 4) ทรัพยากรเนื่องจากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมมีความแตกต่างกันจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการมีส่วนร่วมในแต่ละครั้งด้วย

จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง บทบาทหนึ่งที่ประชาชนได้กระทำแล้วเกิดความรู้สึกและความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกันสามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.6 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1977: 218-226) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ขั้นตอนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527: 6) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะตีกรอบได้แตกต่างกันแต่เดิมนั้น (รัฐ) มักจะมองในแง่การร่วมสมทบแรงงาน วัสดุ เงิน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำงานและร่วมบำรุงรักษามากกว่าร่วมสมทบด้านวัตถุและเงิน แม้ว่าจะยังจำเป็นอยู่ก็ตามโดยภาพรวมก็ยังเน้นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นจะต้องเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมค้นหาสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดแก้ไขและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัตินโยบายแผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

อคิน รพีพัฒน์ (2547: 49) สามารถแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ: เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนโครงการพัฒนา: เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ: เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือโดยการบริหารงานและประสานงานตลอดจนการดำเนินการของความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลที่เกิดจากโครงการพัฒนา: เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือมีส่วนในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์ผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพหรือด้านจิตใจที่มีผลต่อสังคมหรือบุคคลก็ได้

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการพัฒนา: เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการพัฒนาที่พวกเขาดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอดของโครงการทั้งหมด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถบอกถึงการทำงานแต่ละขั้นในการทำงานเพื่อให้ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการทำประโยชน์ให้แก่โครงการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน

Parson and Shils (1962: 279) อ้างถึงใน อรรถพรณ ภมรสุวรรณ, 2544: 39) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action) เขาได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป (A general Theory of action) กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System) วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

1. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม บรรารมภ์ ยานะวิมุติ (2541 : 15) ได้ศึกษาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1) การมีส่วนร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ

2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มเสนอจะต้องนำมาพิจารณาและตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสม และเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ

3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติ คือ การเข้าร่วมจัดทำโครงการดังกล่าวตามแผนที่วางไว้ให้ลุล่วง

4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คือ ร่วมในการรับผลประโยชน์ที่ได้มาจากการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ได้วางแผนหรือปฏิบัติไว้

5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การเข้าร่วมประเมินผลการทำงานของสมาชิก และกลุ่มเพื่อทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ประสบผลสำเร็จให้ดียิ่งขึ้น

สมศักดิ์ สุขวงศ์ (อ้างในสุวรรณณี คงทอง, 2536: 15) ซึ่งเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

- 1) ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน
- 2) ร่วมคิดหาสร้างแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
- 3) ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
- 4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
- 5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
- 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
- 8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

2. ระดับการมีส่วนร่วม ดุสิต เวชกิจ (2535: 213-241) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 7 ระดับ คือ

ระดับ 1 ไม่มีส่วนร่วมเลย เป็นลักษณะที่ทางหน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินการให้ประชาชนทั้งหมด หรือบางครั้งบังคับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยไม่มีทางเลือกเลยได้ เพราะประชาชนเกรงความผิดที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเกรงจะต้องสูญเสียผลประโยชน์บางประการ เช่น การถูกปรับ การถูกเพ่งเล็งจากทางราชการ แต่ถ้าหลีกเลี่ยงได้ประชาชนจะไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ระดับ 2 มีส่วนร่วมน้อยมาก ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีสิ่งล่อใจหรือผลประโยชน์บางประการที่จะได้รับ เช่น ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการใช้แรงงาน ได้มีโอกาสไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การได้ชื่อเสียง ฯลฯ แต่ตัวประชาชนเองมิได้มีความเลื่อมใสต่อกิจกรรม ดังนั้น เมื่อไรก็ตามที่ประชาชนเห็นว่าตนเองไม่ได้รับประโยชน์เพียงพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมก็จะไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ระดับ 3 มีส่วนร่วมน้อย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะถูกชักจูงโดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นถึงผลดี และผลประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนมิได้มีส่วนเสนอความเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แล้วจะได้รับผลประโยชน์อาจให้มีความร่วมมือต่อไป

ระดับ 4 มีส่วนร่วมปานกลาง ทางราชการจะทำการสอบถามประชาชนถึงความต้องการของท้องถิ่น และสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ แล้วทางราชการจะนำข้อมูลที่ได้เหล่านี้ไปทำการกำหนดแผนงานเพื่อประชาชนปฏิบัติตาม ซึ่งแผนงานที่กำหนดขึ้นนี้บางครั้งอาจไม่ตรงตามความประสงค์ของประชาชนได้

ระดับ 5 มีส่วนร่วมค่อนข้างสูง ทางราชการจะมีการยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ค่อนข้างสูง โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาและมีความ ประสงค์ของประชาชน แต่การตัดสินใจในการกำหนดแผนงานจริง ๆ ยังขึ้นอยู่กับอำนาจและหน้าที่ ของทางราชการ

ระดับ 6 มีส่วนร่วมสูง ทางราชการจะเปิดโอกาสอย่างมากให้ประชาชนแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากประชาชนโดยใกล้ชิด การดำเนินการขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของประชาชนเองว่าจะแก้ไขปัญหามุมชนอย่างไร

ระดับ 7 มีส่วนร่วมในอุดมคติ ประชาชนในท้องถิ่นจะเข้าร่วมเมื่อดำเนินการด้วยตนเอง ตลอด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงาน เป็นการอาศัยพื้นฐานความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นเอง จึงได้รับการร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี ทางราชการอาจเข้ามามีส่วน บ้างในแง่ของการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนสิ่งที่เกินความสามารถของประชาชนเท่านั้น

สามารถสรุปได้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการร่วมคิด การ ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามและประเมินผล ซึ่งการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วน ร่วมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้เข้าร่วม ทั้งปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และทางจิตวิทยา

3. วิธีการวัดการมีส่วนร่วม อนงค์ พัฒนจักร (2535: 67) ได้แบ่งวิธีการวัดการมีส่วนร่วม ได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1) วัดตามประเภทของขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนเริ่มพัฒนา การค้นหาปัญหาและ สาเหตุ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนรับผลประโยชน์และขั้นตอนประเมินผล

2) วัดตามลำดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็นระดับการตัดสินใจ ระดับ ความร่วมมือ และระดับการใช้ประโยชน์

3) จำแนกตามประเภทของผู้มีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ บุคคลในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ต่างชาติ

4) จำแนกตามรูปแบบการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วม ทางอ้อม

4. เครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วม Chapin (1997: 215 – 217) ได้เสนอเครื่องชี้วัด ระดับการมี ส่วนร่วมของประชาชนทางสังคม โดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วม กิจกรรมของสมาชิกในองค์กร ดังนี้

- 1) การมีความสนใจในกิจกรรมและเข้าร่วมประชุม
- 2) การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ

3) การเป็นสมาชิกและกรรมการ

4) การเป็นเจ้าของหน้าที่

จากทฤษฎีดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่าการเร้าให้เกิดกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนในสังคมเข้ามา มีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิต ค่านิยม จารีตประเพณี ทัศนคติของ บุคคล การพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมนำไปสู่การที่สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนใน รูปแบบของการมีส่วนร่วมและสมัครใจ ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคมเป็นเรื่อง ของการเดาจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มตน หรือ ความต้องการเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

2.1.7 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ชัชวาล ทองดีเลิศ และคณะ (2544: 19-23) อธิบายกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การจัดความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน

การจัดความสัมพันธ์ด้านบทบาทระหว่างประชาชนและองค์การปกครองท้องถิ่นที่เท่า เทียมกันเป็นหลักสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยแต่ละฝ่ายควรมีความตระหนักถึงความ ต้องการของตนเองและสิ่งทีตนเองสามารถทำได้ ชุมชนควรตระหนักในความเป็นเจ้าของต้องการคิด เอง ทำเอง กำหนดเองซึ่งสิ่งนี้จะเป็นส่วนที่คอยกำกับ กำหนดให้เกิดบทบาทการทำงานที่เหมาะสม ตามศักยภาพและความพอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันยังหมายถึง กระบวนการ ตัดสินใจที่เท่าเทียมกันที่ผ่านมาพบว่าการบริหารส่วนท้องถิ่นมักขึ้นำการตัดสินใจของประชาชนและ หลายกรณีที่ประชาชนมองว่าการตัดสินใจนั้นอาจไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง

2. การมีอิสระ ไม่ครอบงำ

ความเชื่อมั่นในความเป็นมนุษย์ควรอยู่บนพื้นฐานของการไม่ครอบงำ การให้อิสระภาพใน การคิดและแสดงออก โดยไม่มีอคติและไม่นำความคิด ความเชื่อของตนมาวัดหรือตีคุณค่าหรือชักจูง ครอบงำให้เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะความเชื่อมั่นในศักยภาพบนความภาคภูมิปัญญาและประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคม

3. การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม

ในชุมชนหนึ่ง ๆ ย่อมประกอบด้วย ความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านฐานะเพศวัย สถานะ ทางสังคม ฯลฯ การสร้างโอกาสเปิดพื้นที่ทางสังคมอย่างเท่าเทียมในการให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการ แสดงออกทางความคิด ศักยภาพ ความรู้และร่วมมีบทบาทดำเนินการต่อเนื่องซึ่งจะทำให้งานที่ดำเนิน ไปนั้นไปไปรวมอยู่ที่กลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง การส่งผลกระทบไปสู่คนทุกส่วนในชุมชนอย่างทั่วถึง และเป็น ธรรม

4. การมีส่วนร่วมในทุกระบวนทุกขั้นตอน

การดำเนินงานพัฒนาตามโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการขั้นตอนที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน หลายครั้งที่พบว่าโครงการต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลและ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเมื่อถึงขั้นการดำเนินงานแล้วมักเกิดปัญหาความขัดแย้งและสร้างผลกระทบต่อชุมชนตามมา การมีส่วนร่วมที่แท้จริงจึงควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารข้อมูล และการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน กำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ การปฏิบัติ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการสรุปทเรียน แก้ไขปรับปรุงและรวมทั้งการขยายผล และเผยแพร่สู่สาธารณะ

อรรถัย ก๊กผล (2552: 8) ได้กล่าวถึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบันและแนวคิดการมีส่วนร่วมคือ กระบวนการ ซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนร่วม ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ทศนะคติแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการหาแนวทางแก้ไข หรือพัฒนาซึ่งต้องเป็นที่ยอมรับ และรับรู้ร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ความต่อเนื่อง คือ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีความต่อเนื่อง ซึ่งไม่ควรเกิดขึ้นแค่ครั้งเดียวจบ ควรมีความต่อเนื่องตลอดโครงการทั้งภาครัฐภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป
2. มีเป้าหมายชัดเจน คือ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งต้องไม่เกิดความขัดแย้ง เพื่อการตัดสินใจที่ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

2.1.8 ประโยชน์การมีส่วนร่วม

ประโยชน์ในการพัฒนาต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสมบูรณ์ได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นเพื่อที่การพัฒนาจะได้เกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชนได้มีนักวิชาการกล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

พัชรี สีโรรส และคณะ (2549: 9) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ในการตัดสินใจให้รอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น สามารถลดการเผชิญหน้า และความขัดแย้งที่รุนแรงได้

6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน และไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความห่วงกังวลของการมีส่วนร่วมของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความห่วงกังวลของประชาชน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548: 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรม
4. การเพิ่มความง่ายการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น สามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชนและเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชนถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน
8. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้นเป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ถวิลวดี บุรีกุล (2549: 100) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีกานำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546: 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพเสมอภาค มีใช้มีส่วนร่วมอย่างผิว

เดินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ ชั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

วุฒิสาร ต้นไชย (2547: 1) การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา การตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่างๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงานแต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

อุทัย ทิรัญโต (2533: 28) ให้ความหมายว่า คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยการดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง จากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้ทำให้เกิดขึ้น

การปกครองท้องถิ่นจึงมิได้หมายถึง การบริหารงานโดยประชาชนเพียงเท่านั้นแต่หากหมายรวมถึง ภาวะผู้นำของบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในฝ่ายบริหารของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถตอบสนองความคาดหวังของประชาชนในการมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการปกครอง ดังนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญที่มุ่งผลประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

อภิญา สุวรรณภรณ์ (2543: 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะกระบวนการพัฒนาว่า คือการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายนั้น

1.2 ในการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการต่าง ๆ โดยสมัครใจ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งนอกจากนี้การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายตลอดจน

วัตถุประสงค์ร่วมขององค์การด้วย จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์การ ประกอบด้วย สาระสำคัญ 3 ประการ

- 1.2.1 การมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น
- 1.2.2 การมีส่วนร่วมให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย
- 1.2.3 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ

William V. Holloway (1951: 101-103 อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายบุตร, 2539: 25) ให้ความหมายว่า การปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาพท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งจากประชาชน

William A. Robson (1953: 574 อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายบุตร, 2539: 25) ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึงหน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจำต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีรายได้มีงบประมาณเป็นของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้อย่างมาก การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคลตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้าง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรื้อรับการบริหารจากรัฐอย่างเดียวย่อมอาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสนองตอบความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างกันด้วย การจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นจัดเก็บภาษีเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลกลางที่จะต้องจ่ายให้ท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมากและแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลกลางไปอยู่บ้างก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาชนโดยทั่วถึง จากการศึกษาการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ

2.2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

Jacques Moreau (อ้างถึงใน ชาญชัย แสงศักดิ์, 2542) ได้กล่าวว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์กิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่งซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งเมืองการหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นโดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวตามคำสั่งที่ 262. 2535 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2535 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นไทยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในทุกรูปแบบหาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่การคลังและงบประมาณตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ใน

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

2.2.4 หลักการปกครองท้องถิ่น

โกวิทช์ พวงงาม (2548: 29) ได้สรุปหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญมีดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย จัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Regal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล จะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิสัยทัศน์ของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2.2.5 ความสำคัญขององค์การปกครองท้องถิ่น

ชาญชัย แสวงศักดิ์ (2542: 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองอันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย
2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล
3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเองเพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่นประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน
4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

2.2.6 ประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กัลยาณี ธนาสุวรรณ (2549: 2-33) กล่าวว่า การจัดตั้งและยกฐานะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นไปตามบทบัญญัติในกฎหมายเฉพาะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 5 ประเภท ดังนี้

องค์การปกครองส่วนจังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่ เขตพื้นที่จังหวัด (มาตรา 8 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2542) รับผิดชอบสภาพตำบลซึ่งยังไม่สามารถยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดและรับผิดชอบกิจกรรมหรือบริการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งไม่อาจดำเนินการได้เพียงลำพัง

เทศบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จำแนกเป็น

1) เทศบาลนครได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร (มาตรา 11 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 11 พ.ศ.2543) โดยมีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่และมีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

2) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของศาลากลางและมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง (มาตรา 10 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 11 พ.ศ. 2543) โดยมีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ และมีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป

3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่มิพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล (มาตรา 9 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 11 พ.ศ.2543) โดยมีรายได้ ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่แล้วตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไปและมีประชากร 7,000 คนขึ้นไป องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาทและทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 40 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2542) ขณะเดียวกัน หากองค์การบริหารส่วนตำบลได้มี จำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการบริหารงานในลักษณะของ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว (มาตรา 41 จัดว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว (มาตรา 41 จัดว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2542)

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอาณาเขต ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งจังหวัด โดยมีกฎหมายเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2534 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2539 (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2542 กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารราชการในพื้นที่

เมืองพัทยา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีกฎหมายเฉพาะตัว ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 กำหนดระเบียบบริหารราชการภายในเมืองพัทยา

2.2.7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.7.1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560

มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

1. อนุรักษ์ พื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีต ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

2. จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความ หลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

3. เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนหรือชุมชนหรืองดเว้นการดำเนินการอันใดจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของ ประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณา ข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีกฎหมายบัญญัติ

4. จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่งหมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการทาง สาธารณะและกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจ โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น หน่วยงานหลักในการดำเนินงานใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ของ องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับกลไก และขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และ อำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กร การปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้ เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชน หรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือ การจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษาการเงินและการคลังและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้อง ทำเพียงพอที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศ เป็นส่วนร่วม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความ เหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและต้องมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

2.7.2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการ จัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตน
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีการควบคุมการพาณิชย์ อาทิเช่น ตลาด ท่าเรือหรือท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขปโภคโครงสร้างและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) ระบบสาธารณสุขการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการระบบการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับ เด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการ
- (11) การอนุรักษ์และบำรุงรักษา งานศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่พักอาศัย
- (13) การบำรุงรักษาสถานที่สนทนาการ
- (14) การส่งเสริมการออกกำลังการ
- (15) การส่งเสริมระบบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคและสิทธิเสรี
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (18) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ
- (19) ระบบอนามัยและสาธารณสุขรวมถึงสถานพยาบาล
- (20) การจัดให้มี฼มาปนสถาน
- (21) การลงทะเบียนหรือควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การควบคุมโรงเชือดและการฆ่าสัตว์
- (23) ระบบความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของโรงพยาบาลและสาธารณะอื่น ๆ
- (24) การจัดการการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (25) การจัดการผังเมือง
- (26) การระบบขนส่งและการจราจร
- (27) การดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะของชุมชน
- (28) การควบคุมสิ่งปลูกสร้างและอาคาร
- (29) การป้องกันและป้องกันสาธารณสุข
- (30) การให้เกิดความสงบเรียบร้อยต่อชีวิต และทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชน

2.7.3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นการกำหนดแนวทางการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน โดยได้กำหนดในมาตรา 8 ว่าในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนส่วนราชการต้องยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับประโยชน์จากบริการของรัฐ ทั้งนี้ก่อนที่รัฐจะเริ่มดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตลอดจนกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมรัฐจะต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบทุกด้านหากภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือรัฐจะต้องชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

2.7.4. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ได้บัญญัติได้บัญญัติหน้าที่ของเทศบาลนครไว้ดังนี้

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50
- (2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- (5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (6) ให้มีการสาธารณสุขการ

- (7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (8) จัดตั้งและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- (10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (12) เทศพาณิชย์

มาตรา 55 (ยกเลิก)

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
- (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

- (5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา 54 ได้

2.3 ข้อมูลของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนเทศบาลนครนนทบุรี (สืบค้นจาก nakornnont.go.th/ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562)

ประวัติเทศบาลนครนนทบุรี

เทศบาลนครนนทบุรี ได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2479 โดยครอบคลุมตำบลสวนใหญ่ทั้งตำบล มีพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร (ตามพระราชกฤษฎีกาเบกษา เล่มที่ 53 หน้า 1196) และด้วยความเจริญจากสภาพพื้นที่อันเป็นเมืองปริมณฑล พื้นที่ติดต่อกกรุงเทพมหานคร ความเหมาะสมทางด้านผังเมือง เขตเทศบาลพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นเต็มพื้นที่แล้ว ความต้องการในการให้บริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการมีมากขึ้น และความเหมาะสมด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว

เทศบาลจึงได้รายงานกระทรวงมหาดไทยขอขยายเขตเทศบาลจากเดิมออกไปอีก 4 ตำบล คือ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอ และตำบลท่าทราย

เทศบาลได้รายงานขอขยายเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี โดยไม่ต้องหยั่งเสียงประชามติเป็นกรณีพิเศษ เมื่อปี พ.ศ. 2529 และกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความเห็นชอบ โดยเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี พ.ศ. 2531 วันที่ 25 กรกฎาคม 2531 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลจากพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร เป็น 38.9 ตารางกิโลเมตร รวมทั้งสิ้น 5 ตำบล (ตามพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 105 ตอนที่ 119) คือ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอและตำบลท่าทราย ต่อมาเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2538 ได้มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะเทศบาลเมืองนนทบุรี ขึ้นเป็นเทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 เป็นต้นไป (ตามพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 112 ตอนที่ 40 ก วันที่ 24 กันยายน 2538)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“นครนนท์เมืองน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบริการที่เป็นเลิศ และบริหารจัดการที่ดี”

พันธกิจ (Mision)

สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึง ร่วมจัดทำและควบคุมผังเมืองให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของเมือง รวมถึงการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนเมือง ให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ส่งเสริม อาชีพ และ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ในด้านการศึกษา กีฬา นันทนาการ สาธารณสุข สวัสดิการต่าง ๆ และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

พัฒนาคุณภาพการบริการ โดยเน้นการสร้างเสริมศักยภาพบุคลากร ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

1. พัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีสุขภาวะที่ดี มีรายได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี

2. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมกับประชาชน

3. เร่งพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคลากรในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภัค เนียมสูงเนิน (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการชุมชนส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาในภาพรวม ด้านการกำหนดความต้องการของชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนา และด้านดำเนินการตามแผนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลหมอนนาง พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศและมีอายุต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลหมอนนางไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีสถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล หมอนนางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อนงค์รัตน์ ลิขิตกำจร (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่: ศึกษาเฉพาะเขตเทศบาลนครยะลา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานได้แก่ ความผูกพันในถิ่น ฐานะทางสังคมและทัศนคติต่อการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีสาเหตุมาจากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ประชาชนในพื้นที่ขาดความสนใจในกิจการสาธารณะ สถานการณ์บ้านเมืองไม่มีความปลอดภัย ไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและการจำกัดกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรม

กมลลัคน์ ศรีกิจการ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลและความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยทางด้านการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุดคือ ด้านการกำหนดปัญหาและวางแผน

นิภารัตน์ เจริญรัตน์ (2545) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการบริหารอยู่ในระดับต่ำ

ทุกขั้นตอนกระบวนการ นับตั้งแต่การวางแผนค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ การเป็นผู้รับประโยชน์และการประเมินซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ในระดับต่ำ

ศรีสุตา เตียวโป้ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนชมพู อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพและความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

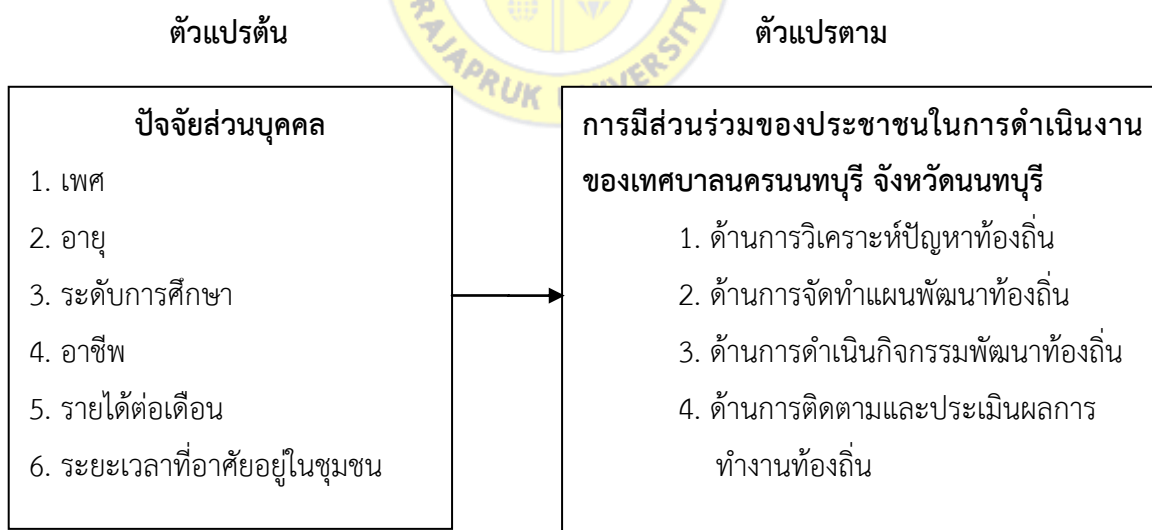
บรรพต ประยูรวงษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าปัจจัยด้านเพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของ อบต. และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในเรื่องอายุ อาชีพ การศึกษา รายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ไม่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหา การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนในการพัฒนา อบต. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน

สามารถ ก้อนจันทร์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น คือ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าตั้งถิ่นฐานในเขตตำบลที่อาศัย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่รายได้ ความรู้ ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ

ศรี ศรีงาม (2541) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชนบท กรณีศึกษาอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการร่วมรับผลประโยชน์ จากกิจกรรม/โครงการ รองลงมาคือการร่วมบริจาค ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ และในเรื่องการวางแผนงานโครงการ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท คือ เพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม กรรมสิทธิ์ในที่ดิน การได้รับข้อมูลข่าวสารการพัฒนา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จากแนวคิดทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1977: 218-226) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ขั้นตอนคือ ดังนี้ 1.ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น 2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น 4. ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนแยกตามตำบลของเทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชาชนแยกตามตำบลของเทศบาลนครนนทบุรี

ตำบล	จำนวนประชาชน		รวม (คน)
	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)	
1.ตำบลสวนใหญ่	20,554	15,654	36,208
2.ตำบลตลาดขวัญ	21,813	26,604	48,417
3.ตำบลบางเขน	19,237	23,176	42,413
4.ตำบลบางกระสอบ	25,614	30,644	56,258
5.ตำบลท่าทราย	32,945	38,510	71,455
รวม	120,163	134,588	254,751

ที่มา: สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนนทบุรี (1 เมษายน 2562)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรในการคำนวณตามวิธีของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 399 คน วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้ผิดพลาดได้ไม่เกิน 0.05

$$n = \frac{254,751}{1 + 254,853(0.05)^2}$$

$$n = \frac{254,751}{638.1325}$$

$$n = 399$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างข้างต้น จำนวน 399 คน ผู้วิจัยจึงได้เก็บจำนวนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 400 คน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างใช้การเก็บแบบ Proportional to Size และสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดความน่าจะเป็น

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบลในเทศบาลนครนนทบุรี

เทศบาลนครนนทบุรี	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.ตำบลสวนใหญ่	36,208	58
2.ตำบลตลาดขวัญ	48,417	76
3.ตำบลบางเขน	42,413	66
4.ตำบลบางกระสอ	56,258	88
5.ตำบลท่าทราย	71,455	112
รวม	254,751	400

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ได้แก่

1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น จำนวน 5 ข้อ

เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale ซึ่งในแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

4.20 – 5.00	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.40 – 4.19	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
2.60 – 3.39	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.80 – 2.59	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.79	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และนโยบาย รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.1.2 สร้างประเด็นคำถามโดยกำหนดให้ครอบคลุมตามตัวแปรต้นและตัวแปรตามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.2.1 หาคความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) สร้างคำถามแต่ละข้อ ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปใช้ในแบบสอบถาม ส่วนข้อใดที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการวิจัยครั้งนี้ ผลรวมของค่า IOC มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00

3.3.2.2 หาคความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาเรียบร้อยแล้วไปทดสอบหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดลองมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.89

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 จัดเตรียมแบบสอบถามและกำหนด รหัสหมายเลขแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่เก็บข้อมูลจำนวน 5 ตำบลในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอบและตำบลท่าทราย จำนวน 400 ชุด

3.4.3 เก็บแบบสอบถาม พร้อมตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครบทั้งหมด 400 ชุดทำการเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 3.5.1 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด
- 3.5.2 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 3.5.3 จัดคำตอบเป็นกลุ่มและเป็นหมวดโดยกำหนดรหัสข้อมูลพร้อมทั้งจัดทำคู่มือ
- 3.5.4 ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถานภาพส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

3.6.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.3 การทดสอบสมมติฐานระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จะทดสอบสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดย t-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรเพศ ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้ในการทดสอบคือ ตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กรณีที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ยจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี “Scheffé” โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้จำนวน 400 คน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นและ ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	หมายถึง	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน (t-Distribution)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน (F-Distribution)
SS	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Mean of Square)
P	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น (Probability) สำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
Df	หมายถึง	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล ประชาชนจำนวน 400 คน และได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	211	52.7
หญิง	189	47.3
รวม	400	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 31ปี	52	13.0
31-40 ปี	133	33.3
41-50 ปี	171	42.7
51 ปี ขึ้นไป	44	11.0
รวม	400	100.0
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา (ปลาย)/ ปวส/ อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	97	24.2
ปริญญาตรี	200	50.0
สูงกว่าปริญญาตรี	103	25.8
รวม	400	100.0

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ค้าขาย	125	31.3
รับจ้าง	103	25.7
พนักงานบริษัทเอกชน	107	26.8
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	65	16.2
รวม	400	100.0
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	101	25.2
15,001 – 35,000 บาท	175	43.8
35,001 บาทขึ้นไป	124	31.0
รวม	400	100.0
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	69	17.2
5 – 10 ปี	170	42.5
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	161	40.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 211 คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 35,000 บาท จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	3.75	.517	มาก	1
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.62	.738	มาก	2
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.47	.615	มาก	4
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น	3.58	.648	มาก	3
รวม	3.60	.467	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, $SD = .467$) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $SD = .517$) รองลงมา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $SD = .738$) ด้านการติดตามและประเมินผลการ ทำงานท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, $SD = .648$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, $SD = .615$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ	3.98	.697	มาก	2
2. ท่านสามารถบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของท่าน	4.06	.707	มาก	1
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับเจ้าหน้าที่	3.78	.771	มาก	3
4. ท่านมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งกับเทศบาลในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่น	3.52	.926	มาก	4
5. ท่านสามารถยุติในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลได้	3.41	1.030	มาก	5
รวม	3.75	.517	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $SD = .517$) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านสามารถบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = .707$) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, $SD = .697$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านสามารถยุติในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 1.030$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านสามารถเปิดเผยความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระ.	3.67	.956	มาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดหรือคัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น	3.82	.970	มาก	1
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรมต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	3.66	1.005	มาก	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	3.64	1.016	มาก	4
5. ท่านมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น	3.31	1.217	มาก	5
รวม	3.62	.738	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, $SD = .738$) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดหรือคัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = .970$) รองลงมาท่านสามารถเปิดเผยความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก ($\bar{X} = 3.67$, $SD = .956$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 1.217$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านมีส่วนในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.34	.923	มาก	5
2. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรของท่านให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา	3.60	.847	มาก	2
3. ท่านมีส่วนในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.63	.800	มาก	1
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.43	.847	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.37	.815	มาก	4
รวม	3.47	.615	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, $SD = .615$) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, $SD = .800$) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรของท่านให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก ($\bar{X} = 3.60$, $SD = .847$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านมีส่วนในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$, $SD = .923$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานของท่านท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง	3.40	.928	มาก	5
2. ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของท่านท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง	3.63	.871	มาก	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่เทศบาลดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา	3.69	.934	มาก	1
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาเทศบาลว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน	3.61	.930	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาเทศบาล	3.58	1.020	มาก	4
รวม	3.58	.648	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, $SD = .648$) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่เทศบาลดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = .934$) รองลงมาท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของท่านท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก ($\bar{X} = 3.63$, $SD = .871$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานของท่านท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.405$, $SD = .928$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	เพศ				t	Sig
	ชาย (n =211)		หญิง (n=189)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	3.84	0.53	3.64	0.47	3.811*	.016
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.71	0.73	3.51	0.73	2.592	.498
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.46	0.62	3.48	0.60	.246	.647
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น	3.61	0.68	3.54	0.60	1.173*	.047
รวม	3.65	0.47	3.54	0.45	2.394	.331

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นและด้านการติดตามและประเมินผลการ ทำงานท้องถิ่น ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอายุ

ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	อายุ							
	ต่ำกว่า31 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1. ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาท้องถิ่น	3.77	0.52	3.84	0.55	3.65	0.47	3.79	0.51
2. ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.51	0.85	3.85	0.67	3.47	0.70	3.60	0.74
3. ด้านการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.43	0.56	3.47	0.71	3.47	0.57	3.51	0.50
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผลการ ทำงาน ท้องถิ่น	3.61	0.69	3.69	0.62	3.49	0.63	3.53	0.66
รวม	3.58	0.51	3.71	0.46	3.52	0.44	3.61	0.44

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนก ที่มีอายุ 31-40 ปี ๆ มีส่วนร่วม สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.71$, SD = 0.46) รองลงมาเป็นอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป ($\bar{x} = 3.61$, SD = 0.44) อายุต่ำกว่า31 ปีเป็นลำดับต่อมา ($\bar{x} = 3.58$, SD = 0.51) และอายุ41-50 ปี ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.52$, SD = 0.44)

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอายุ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	2.943	3	.981	3.745*	.011
	ภายในกลุ่ม	103.737	396	.262		
	รวม	106.680	399			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	11.569	3	3.856	7.403*	.000
	ภายในกลุ่ม	206.271	396	.521		
	รวม	217.840	399			
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	.187	3	.062	.163	.921
	ภายในกลุ่ม	151.053	396	.381		
	รวม	151.239	399			
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	2.921	3	.974	2.335	.073
	ภายในกลุ่ม	165.109	396	.417		
	รวม	168.030	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.822	3	.941	4.418*	.005
	ภายในกลุ่ม	84.304	396	.213		
	รวม	87.126	399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นจำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า	31-40 ปี	41-50 ปี	ตั้งแต่
		31 ปี			51 ปี ขึ้นไป
		3.77	3.84	3.65	3.79
ต่ำกว่า 31 ปี	3.77	-	-.07	.11	.02
31-40 ปี	3.84		-	.19*	.05
41 -50 ปี	3.65			-	.14
ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	3.79				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าอายุที่แตกต่างกัน กลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า	31-40 ปี	41-50 ปี	ตั้งแต่
		31 ปี			51 ปี ขึ้นไป
		3.51	3.85	3.47	3.60
ต่ำกว่า 31 ปี	3.51	-	.34*	.03	.09
31-40 ปี	3.85		-	.38*	.24
41 -50 ปี	3.47			-	.13
ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	3.60				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า

อายุที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ กลุ่มที่มีอายุ ต่ำกว่า 31 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า กลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี

กลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่า กลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า	31-40 ปี	41-50 ปี	ตั้งแต่
		31 ปี			51 ปี ขึ้นไป
		3.58	3.71	3.52	3.61
ต่ำกว่า 31 ปี	3.58	-	.13	.05	.03
31-40 ปี	3.71		-	.19*	.10
41 -50 ปี	3.52			-	.09
ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	3.61				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าอายุที่แตกต่างกัน กลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นสูงกว่า กลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	ระดับการศึกษา					
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญา หรือต่ำกว่า		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1. ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาท้องถิ่น	3.64	0.47	3.74	0.52	3.85	0.52
2. ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.41	0.79	3.61	0.71	3.82	0.68
3. ด้านการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.29	0.55	3.46	0.63	3.64	0.60
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผลการ ทำงาน ท้องถิ่น	3.41	0.61	3.55	0.64	3.80	0.63
รวม	3.44	0.43	3.59	0.45	3.78	0.46

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนก ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วม สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.78$, $SD = 0.46$) รองลงมาเป็น ระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.59$, $SD = 0.45$) และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญา หรือต่ำกว่า ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.44$, $SD = 0.43$)

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	2.312	2	1.156	4.398*	.013
	ภายในกลุ่ม	104.368	397	.263		
	รวม	106.680	399			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	8.278	2	4.139	7.841*	.000
	ภายในกลุ่ม	209.562	397	.528		
	รวม	217.840	399			
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	6.117	2	3.058	8.367*	.000
	ภายในกลุ่ม	145.122	397	.366		
	รวม	151.239	399			
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	7.966	2	3.983	9.879*	.000
	ภายในกลุ่ม	160.065	397	.403		
	รวม	168.030	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.830	2	2.915	14.234*	.000
	ภายในกลุ่ม	81.297	397	.205		
	รวม	87.126	399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านด้านการปฏิบัติตามยุทธวิธีการตรวจค้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	มัธยมศึกษาตอน		
		ปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.64	3.74	3.85
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	3.64	-	.10	.21*
ปริญญาตรี	3.74		-	.10
สูงกว่าปริญญาตรี	3.85			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น น้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	มัธยมศึกษาตอน		
		ปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.41	3.61	3.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	3.41	-	.02	.40*
ปริญญาตรี	3.61		-	.20
สูงกว่าปริญญาตรี	3.82			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า		
		มัธยมศึกษาตอน	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.29	3.46	3.64
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	3.29	-	.16	.34*
ปริญญาตรี	3.46		-	.18*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.64			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า		
		มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.41	3.55	3.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/ อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	3.41	-	.13	.38*
ปริญญาตรี	3.55		-	.25*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.80			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/ อนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น น้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่นน้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	มัธยมศึกษาตอน		
		ปลาย/ ปวส/ อนุปริญญา หรือต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.44	3.59	3.78
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	3.44	-	.15*	.34*
ปริญญาตรี	3.59		-	.18*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.78			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส/อนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม น้อยกว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวมน้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามอาชีพ

ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	อาชีพ							
	ค้าขาย		รับจ้าง		พนักงานเอกชน		ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
1. ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาท้องถิ่น	3.67	0.50	3.73	0.54	3.85	0.53	3.74	0.44
2. ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.52	0.71	3.73	0.76	3.66	0.71	3.55	0.76
3. ด้านการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.45	0.56	3.43	0.60	3.39	0.65	3.70	0.60
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผลการ ทำงาน ท้องถิ่น	3.52	0.59	3.65	0.69	3.58	0.66	3.57	0.63
รวม	3.54	0.46	3.63	0.50	3.62	0.43	3.64	0.46

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนก ที่มีอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีส่วนร่วม สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.64$, SD = 0.46) รองลงมาเป็น อาชีพรับจ้าง ($\bar{X} = 3.63$, SD = 0.50) อาชีพพนักงานเอกชนเป็นลำดับต่อมา ($\bar{X} = 3.62$, SD = 0.43) และอาชีพค้าขายต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.54$, SD = 0.46)

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับอาชีพ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.985	3	.662	2.503	.059
	ภายในกลุ่ม	104.695	396	.264		
	รวม	106.680	399			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	2.944	3	.981	1.808	.145
	ภายในกลุ่ม	214.896	396	.543		
	รวม	217.840	399			
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	4.365	3	1.455	3.923*	.009
	ภายในกลุ่ม	146.874	396	.371		
	รวม	151.239	399			
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	.981	3	.327	.775	.509
	ภายในกลุ่ม	167.050	396	.422		
	รวม	168.030	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.727	3	.242	1.110	.345
	ภายในกลุ่ม	86.400	396	.218		
	รวม	87.126	399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมีความคิดเห็นที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	ค้าขาย	รับจ้าง	พนักงาน เอกชน	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ
		3.45	3.43	3.39	3.70
ค้าขาย	3.45	-	-.02	.06	.24
รับจ้าง	3.43		-	.03	.27*
พนักงานเอกชน	3.39			-	.31*
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	3.70				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า อาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

อาชีพพนักงานเอกชน มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น น้อยกว่า อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน					
	ต่ำกว่า 15,000 บาท		15,001-35,000 บาท		ตั้งแต่ 35,001 บาท ขึ้นไป	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1. ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาท้องถิ่น	3.77	0.51	3.80	0.52	3.65	0.50
2. ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.67	0.71	3.72	0.74	3.42	0.71
3. ด้านการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.63	0.54	3.42	0.62	3.40	0.63
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผลการ ทำงาน ท้องถิ่น	3.67	0.64	3.62	0.67	3.44	0.60
รวม	3.69	0.46	3.64	0.46	3.48	0.45

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนก ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีส่วนร่วม สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.69$, SD = 0.46) รองลงมาเป็น รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท ($\bar{x} = 3.64$, SD = 0.46) และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไปต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.48$, SD = 0.45)

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.865	2	.933	3.532*	.030
	ภายในกลุ่ม	104.815	397	.264		
	รวม	106.680	399			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	6.921	2	3.460	6.513*	.002
	ภายในกลุ่ม	210.919	397	.531		
	รวม	217.840	399			
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	3.753	2	1.877	5.052*	.007
	ภายในกลุ่ม	147.486	397	.372		
	รวม	151.239	399			
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	3.406	2	1.703	4.106*	.017
	ภายในกลุ่ม	164.625	397	.415		
	รวม	168.030	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.895	2	1.448	6.822*	.001
	ภายในกลุ่ม	84.231	397	.212		
	รวม	87.126	399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 15,000	15,001-35,000	ตั้งแต่ 35,001
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.77	3.80	3.65
ต่ำกว่า 15,000 บาท	3.77	-	-03	.12
15,001-35,000 บาท	3.80		-	.15*
ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	3.65			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 15,000	15,001-35,000	ตั้งแต่ 35,001
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.67	3.72	3.42
ต่ำกว่า 15,000 บาท	3.67	-	-04	.25*
15,001-35,000 บาท	3.72		-	.29*
ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	3.42			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อ

เดือน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 15,000	15,001-35,000	ตั้งแต่ 35,001
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.63	3.42	3.40
ต่ำกว่า 15,000 บาท	3.63	-	-.21*	.23*
15,001-35,000 บาท	3.42		-	.01
ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	3.40			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 15,000	15,001-35,000	ตั้งแต่ 35,001
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.67	3.62	3.44
ต่ำกว่า 15,000 บาท	3.67	-	-.05	.22*
15,001-35,000 บาท	3.62		-	.17
ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	3.44			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานท้องถิ่น สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	ต่ำกว่า 15,000	15,001-35,000	ตั้งแต่ 35,001
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.69	3.64	3.48
ต่ำกว่า 15,000 บาท	3.69	-	-.04	.20*
15,001-35,000 บาท	3.64		-	.16*
ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป	3.48			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า

15,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม สูงกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 35,001 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน	ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน					
	ต่ำกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD
1. ด้านการวิเคราะห์ ปัญหาท้องถิ่น	3.72	0.44	3.76	0.53	3.74	0.52
2. ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	3.85	0.69	3.63	0.73	3.50	0.73
3. ด้านการดำเนิน กิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	3.56	0.62	3.49	0.62	3.41	0.60
4. ด้านการติดตามและ ประเมินผลการ ทำงาน ท้องถิ่น	3.87	0.61	3.58	0.68	3.45	0.58
รวม	3.75	0.41	3.61	0.49	3.53	0.44

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนก ที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วม สูงที่สุด ($\bar{x} = 3.75$, SD = 0.41) รองลงมาเป็น ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน 5 - 10 ปี ($\bar{x} = 3.61$, SD = 0.49) และ ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.53$, SD = 0.44)

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดย จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	.112	2	.056	.209	.811
	ภายในกลุ่ม	106.568	397	.268		
	รวม	106.680	399			
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	5.711	2	2.855	5.344*	.005
	ภายในกลุ่ม	212.129	397	.534		
	รวม	217.840	399			
3. ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.160	2	.580	1.534	.217
	ภายในกลุ่ม	150.079	397	.378		
	รวม	151.239	399			
4. ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	8.331	2	4.166	10.356*	.000
	ภายในกลุ่ม	159.699	397	.402		
	รวม	168.030	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.432	2	1.216	5.700*	.004
	ภายในกลุ่ม	84.694	397	.213		
	รวม	87.126	399			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น และด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.85	3.63	3.50
ต่ำกว่า 5 ปี	3.85	-	-.22	.34*
5 – 10 ปี	3.63		-	.12
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.50			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สูงกว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.33 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.87	3.58	3.45
ต่ำกว่า 5 ปี	3.87	-	-.29*	.41*
5 – 10 ปี	3.58		-	.12
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.45			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่พัก

อาศัยในชุมชน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น สูงกว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน 5-10 ปี และระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
		3.75	3.61	3.53
ต่ำกว่า 5 ปี	3.75	-	-.13	.22*
5 – 10 ปี	3.61		-	.08
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.53			-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffé พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน พบว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวมสูงกว่า ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นและ ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรแยกตามตำบลของเทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบลจำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 211 คิดเป็นร้อยละ 52.8 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 35,000 บาท จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

5.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (3.60) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (3.75) รองลงมา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (3.62)ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (3.58) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.47)

5.1.2.1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ใน

ระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านสามารถบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (4.06) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.98) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านสามารถยุติในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.41)

5.1.2.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.62) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดหรือคัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (3.82) รองลงมาท่านสามารถเปิดเผยความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.67) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.31)

5.1.2.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.47) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (3.63) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรของท่านให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.60) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.34)

5.1.2.4 ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.58) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่เทศบาลดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (3.69) รองลงมาท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.63) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานของท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.405)

5.1.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

5.1.3.1 ด้านเพศ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่

แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นและด้านการติดตามและประเมินผลการ ทำงานท้องถิ่น ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.1.3.2 ด้านอายุ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

5.1.3.3 ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านด้านการปฏิบัติตามยุทธวิธีการตรวจค้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

5.1.3.4 ด้านอาชีพ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมีความคิดเห็นที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.1.3.5 ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.1.3.6 ด้านระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น และด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

5.2.1.1 ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น พบว่า ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในพื้นที่สามารถบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของตัวเองได้ และทางเทศบาลยังเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถัย ก็กผล (2552: 80-84) ยังได้กล่าว Stakeholders: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องครอบคลุม การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องการให้มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรมีโอกาสเข้าสู่ระบบการมีส่วนร่วม แต่กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอาจถือ

ว่าต้องรับฟังข้อมูลหรือปรึกษาหารือเป็นอันดับแรกๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญในการระบุผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียระยะมัตระวังมิให้เกิดการผิดกลุ่มเป้าหมายต้องตระหนักว่าประชาชนแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบจากประเด็นการตัดสินใจไม่เท่ากันบ่อยครั้งที่เรามักคิดว่าประชาชนแต่ละกลุ่มเดียวกัน ทั้งที่ในความจริงผู้ได้รับผลกระทบมีหลากหลายกลุ่มการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมต้องมั่นใจว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมและแต่ละกลุ่มอาจมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันเพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมได้เช่น กำหนดเวลารับฟังความคิดเห็นที่ชาวบ้านมาร่วมได้หรือการใช้ภาษาถิ่นรวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้านในการเดินทางไปร่วมแสดงความคิดเห็น

5.2.1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดหรือคัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นพร้อมทั้งสามารถเปิดเผยความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนการวางแผนร่วมกันของคนในองค์กรต่างๆที่รวมกลุ่มกันขึ้นในแผนนั้น อาจมีโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปี และอาจจะกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการไว้ล่วงหน้าอีกสองปี เพื่อให้มองเห็นผลสำเร็จของการพัฒนาการวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการของประชาชนท้องถิ่น เพราะในแผนจะระบุว่ากิจกรรมใดบ้างที่ต้องปฏิบัติ ใครเป็นผู้รับผิดชอบใช้งบประมาณหรือทรัพยากรอะไร จากที่เห็นปฏิบัติในช่วงเวลาใดการคิดวางแผนร่วมกัน เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้นการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี

5.2.1.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรของท่านให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช (2528: 5) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา การนำเสนอข้อคิดเห็น เสนอความคิดหรือการใช้แรงงานในกิจกรรมการพัฒนาในเรื่องต่างๆ หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งและรวมเป็นหลายเรื่องให้ถึงเป้าหมายบรรลุตามจุดประสงค์และนโยบายของการพัฒนาที่กำหนดไว้และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมซึ่งมุ่งเน้นสู่การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมจะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1. ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา และได้ใช้ความพยายามและความสามารถส่วนตัวเพื่อมีส่วนร่วมการทำกิจกรรมนั้นเช่น การแสดงความคิดเห็น ความรู้ความสามารถหรือทรัพยากร วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา รวมทั้งสามารถ

ร่วมตัดสินใจในการให้ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดหรือมีมากเกินไปให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและส่วนรวมให้มากที่สุด

5.2.1.3 ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่เทศบาลดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา และพร้อมทั้งเทศบาลยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายของท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิปริญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2551) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องใช้วิธีการสื่อสารในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมในการนำพาข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐบาลหรือเอกชนไปสู่ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายสิ่งสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะถือว่าเป็นส่วนช่วยให้กระบวนการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปได้โดยสะดวกขึ้นกล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้

5.2.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการตั้งจุดตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามโดยจำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคล

5.2.2.1 ด้านเพศ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นและด้านการติดตามและประเมินผลการ ทำงานท้องถิ่น ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีสุตา เตียวไพบี (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนชมพู อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพและความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

5.2.2.2 ด้านอายุ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น และด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ซึ่งไม่สอดคล้องบรรพต ประยูรวงษ์ (2544) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าปัจจัยด้านเพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต. ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของ อบต. และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในเรื่อง อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหา การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและวางแผนในการพัฒนา อบต. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน

5.2.2.3 ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านด้านการปฏิบัติตามยุทธวิธีการตรวจค้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับ สุภักดิ์ เนียมสูงเนิน (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลหมอนนาง พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศและมีอายุต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลหมอนนางไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีสถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล หมอนนางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5.2.2.4 ด้านอาชีพ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นมีความคิดเห็นที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องสามารถ ก้อนจันทร์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น คือ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าตั้งถิ่นฐานในเขตตำบลที่อาศัย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่รายได้ ความรู้ ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ

5.2.2.5 ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ศรีงาม (2541) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชนบท กรณีศึกษาอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการร่วมรับผลประโยชน์ จากกิจกรรม/โครงการ รองลงมาคือการร่วมบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ และในเรื่องการวางแผนงานโครงการ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท คือ เพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม กรรมสิทธิ์ในที่ดิน การได้รับข้อมูลข่าวสารการพัฒนา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้

5.2.2.6 ด้านระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีโดยจำแนกตามระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น และด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กุศลรัตน์ ศรีกิจการ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลและความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยทางด้านการศึกษาการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุดคือ ด้านการกำหนดปัญหาและวางแผน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

5.3.1.1 หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ปัญหาร่วมกันกับกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลได้

5.3.1.2 หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้าร่วมในการประชุมเพื่อการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของโครงการ การตัดสินใจกำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นให้หลากหลายและมากขึ้นกว่าเดิม

5.3.1.3 การดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานควรจัดประชุมโดยให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงปัญหาและช่วยในการคิดแก้ไขปัญหา

5.3.1.3 หน่วยงานควรเพิ่มเติมช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่งเพื่อประชาชนในพื้นที่ สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานของท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าเดิม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี อย่างต่อเนื่อง และติดตามดูผลว่าเมื่อมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นแล้ว จะมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงหรือไม่ อย่างไร

5.3.2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีทั้งหมดเพื่อให้ได้ข้อมูลและบริบทของการมีส่วนร่วมในภาพรวมของจังหวัด ได้ครอบคลุมแล้วนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2550) **รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบรูปแบบโครงสร้าง.** กรุงเทพฯ:กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น.
- กรรณิการ์ ชมดี. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: เฉพาะกรณีโครงการสารภีตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กมลลักษณ์ ศรีกิจการ. (2546). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล :ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี.** ภาคนิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กัลยาณี ธนาสุวรรณ. (2549). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา จำกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2548). **การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จำนง อภิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. (2540). **สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 8.** การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉอ้าน วุฒิกรรมรักษา. (2526). **ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี..** ปริญญานิพนธ์ สค.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2542). **กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน.** กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ชัชวาล ทองดีเลิศ และคณะ. (2544). **การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.** เชียงใหม่: ปีเอสการพิมพ์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิมพ์โรงพิมพ์พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นิมิต.
- ฐิตา จิตรตั้งตรง. (2550). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2549 – 2551).** เทศบาลเมืองจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ดุสิต เวชกิจ. (2535). **การมีส่วนร่วมของประชาชนและการระดมทรัพยากรเพื่อการป่าไม้ชุมชน** ในเอกสารการสอนชุดวิชาป่าไม้ชุมชน หน่วยที่ 5 หน้า 213 - 214 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดิณ ปรัชญพฤทธิ. (2539). **การศึกษาการจัดระบบบริหารราชการไทยในต่างประเทศ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2549). **การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ.** กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทรงพล ตุ่มทอง. (2541). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลศรีราชา จังหวัดชลบุรี.** ปัญหาพิเศษ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง.** กรุงเทพฯ: 598 ปรีน.
- นิภารัตน์ เจริญรัตน์. (2545). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่.** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรพต ประยูรวงษ์. (2544). **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). **กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ปรารมภ์ ยานะวิมุตติ. (2541). **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดยะลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). **การประเมินศึกษาในเขตชนบทไทย," รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัชรี สีโรรส และคณะ. (2549). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.** กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2534). **ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตภายหลังการพัฒนา**. กรุงเทพฯ:พี.เจ.ลีฟวิ่ง.
- มูลนิธิปริญญาโทนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2551). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์. (2540). **ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). **เอกสารประกอบประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง “ทำไมคนไทยจึงไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร: คำถามที่ต้องการคำตอบ”** กรมการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรี ศรีงาม. (2541). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท กรณีศึกษาอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. (ม.ป.ท.): สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรีสุดา เตียวโป้. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์)สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมควร คลั่งสูงเนิน. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์**. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น หมวดประชาสังคมกับการปกครองท้องถิ่นการเมืองและการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- สามารถ ก้อนจันทร์. (2542). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ร.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภัค เนียมสูงเนิน. (2554). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุวรรณณี คงทอง. (2536). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอ ลีเกาจังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนทบุรี** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2562, จาก <http://nakornnont.go.th>
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น. (2550). **คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่สาธารณะขององค์กร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- อนงค์ พัฒนจักร. (2535). **การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนงค์รัตน์ ลิขิตกำจร. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่: ศึกษาเฉพาะเขตเทศบาลนครยะลา**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อรพรรณ ภมรสวรรณ. (2544). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมในการจัดการนิคมสร้างตนเอง เพื่อการพึ่งพาตนเอง: ศึกษากรณีนิคมสร้างตนเองภาคใต้ตามแผนถอนสภาพนิคม**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อคิน ระพีพัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย**. ศูนย์ศึกษาโยบายสาธารณสุข. มหาวิทยาลัยมหิดล: โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- อรัญญ์ ก๊กผล. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชน Public Participation**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2533). **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อิระวีร์ จันทระเสริฐ. (2541). **สรุปคำกล่าวมอบนโยบายและแนวดำเนินงานของกรมประชาสงเคราะห์ในการประชุมมอบนโยบายการดำเนินงานของกรมประชาสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อภิญา สุวรรณภรณ์. (2543). **การศึกษาระบบการดำเนินงาน ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน บ้านสองห้อง จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต.: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อำนาจ บุญทวี. (2546). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสำโรง อ.तालसुम**
จ.อุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Chapin, F.S. (1997). **Social Participation and Social Intelligence**. In *Handbook of Research Designate Social Measurement*. New York: Longman.
- Cohnen, John M., and Norman T" (1977) Uphoff. **Rural Development Participation : Concepts And Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. *Rural Development Monograph no.2*. Ithaca : Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980). **Participation's place in rural development : seeking Clarity through specificity**. New York: World Development.
- James L. Creighton. (2005). **A guide book for involving citizens in community decisionmaking**. แปลโดย วันชัย วัฒนศัพท์. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- Lawrence, Mark G., and Paul J. Crutzen (1999). **Influence of NOx Emissions from Ships on Tropospheric Photochemistry and Climate**. *Nature* **402**: 167-70.
- Yamane, T. (1967). **Statistics: An introductory analysis**. New York: Harper and Row.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. กรุณาตอบตามความเป็นจริงของท่าน เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีต่อไป

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะสรุปเป็นลักษณะภาพรวมซึ่งจะไม่ทำให้มีผลกระทบต่อนักเรียนของท่านแต่อย่างใด

4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ หากท่านเว้นข้อใดข้อหนึ่ง แบบสอบถามนั้นจะกลายเป็นแบบสอบถามที่ขาดความสมบูรณ์และจะไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ผศ.ดร.วิจิต บุญสนอง

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสถานภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด
เพียงช่องทางเดียว ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์เลือกเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

1. เพศชาย
 2. เพศหญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 31 ปี 2. 31 – 40 ปี
 3. 41 – 50 ปี 4. ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส./อนุปริญญา หรือต่ำกว่า
 2. ปริญญาตรี
 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ค้าขาย 2. รับจ้าง
 3. พนักงานบริษัทเอกชน 4. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

5. รายได้ต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 15,000 บาท 2. 15,001 – 35,000 บาท
 3. ตั้งแต่ 35,001 บาท ขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5 – 10 ปี
 3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรี
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงข้อละคำตอบเดียว ซึ่งระดับการมีส่วนร่วม
 แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ เทศบาลนครนนทบุรี	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ด้านการวิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่น					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ					
2. ท่านสามารถบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ให้ทราบถึง ปัญหาความเดือดร้อนหรือความต้องการของท่าน					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน การแก้ไขปัญหาพร้อมๆกับเจ้าหน้าที่ได้					
4. ท่านมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งกับเทศบาลในการ ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น					
5. ท่านสามารถยุติปัญหาที่เกิดขึ้นจากการร่วม ประชุมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลได้					
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					
6. ท่านสามารถเปิดเผยความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระ.					
7. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผนกำหนด หรือคัดเลือกยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น					
9. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อการ ตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ เทศบาลนครนนทบุรี	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ					
10. ท่านมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ กำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น					
ด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น					
11. ท่านมีส่วนในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
12. ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรของท่าน ให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา					
13. ท่านมีส่วนในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมโครงการ ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
14. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ/ กิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
15. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการ ดำเนินการของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น					
ด้านการติดตามและประเมินผลการทำงานท้องถิ่น					
16. ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารการทำงานของ ท้องถิ่นผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง					
17. ท่านทราบหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ งบประมาณรายจ่ายของท้องถิ่นผ่านช่องทาง ประชาสัมพันธ์ใดช่องทางหนึ่ง					
18. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่เทศบาล ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนา เทศบาลว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน					
20. ท่านมีส่วนร่วมประเมินความพึงพอใจต่อผลการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาเทศบาล					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิต บุญสนอง
วัน เดือน ปีเกิด	7 กันยายน 2496
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตร สาขาวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. 2525 ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยดุสิตธานี พ.ศ.2547 ปริญญาเอก สาขาการบริหารการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ประสบการณ์ทำงาน	1 มิถุนายน 2553 – จนถึงปัจจุบัน

